

การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบองค์กรนวัตกรรม
ทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน

Synthesis of Research on Model Development for Educational Innovative
Organization of Schools, The Office of the Basic Education Commission

¹ภารดี อนันต์นาวิ (Paradee Anannawee)

²สิทธิพร ประวัตรุ่งเรือง (Sittiporn Prawatrungruang)

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ (North Bangkok University)

Email: ¹Paradee.an@northbkk.ac.th

Received January 26, 2022; Revised April 2, 2022; Accepted April 16, 2022

Abstract

The purposes of this research were to study 1) the components of educational innovative organization of schools, the Offices of the Basic Education Commission; 2) the factors to promote the educational innovative organization of schools, the Offices of the Basic Education Commission; and 3) the creation and evaluation of the educational innovative organization of schools, the Office of the Basic Education Commission model. The research employed qualitative research and quantitative research published in the databases of Thai thesis and research papers during the years 2008–2020. Data analysis employed content analysis by categorizing contents, linking them, finding their relationship, interpreting, and creating conclusions. Research data were presented using a descriptive writing style. The results showed that 1) the components of an educational innovative organization have 9 aspects, 2) the factors promoting the educational innovative organization have 3 aspects, and 3) the educational innovative organization of schools, the Office of the Basic Education Commission model, have 3 core components: The components of the educational innovative organization of schools have 9 aspects: strategic management, digital management, organizational structure suite to innovation, creative organizational culture, knowledge management/ search for new knowledge, innovators' development, and human resource management. Management processes had 4 steps: planning, doing, checking, and acting and the factors to promote the

educational innovative organization of schools have 3 aspects: teachers and schools administrators' potential, digital leadership, and internal communication in an organization.

Keywords: Synthesis; Organizational Model Development; Innovative Education; Basic Education

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบขององค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมความเป็นองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) การพัฒนาและประเมินรูปแบบองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ซึ่งเผยแพร่ในฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์และผลงานวิจัยไทย ระหว่างปี 2551 – 2563 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา การจัดหมวดหมู่ตามประเด็น การเชื่อมโยง การหาความสัมพันธ์ การตีความ สร้างข้อสรุป นำเสนอการวิจัยใช้การเขียนบรรยาย ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบขององค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา มี 9 ด้าน ปัจจัยที่ส่งเสริมความเป็นองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา มี 3 ด้าน รูปแบบองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา มี 3 องค์ประกอบหลัก คือ องค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา มี 9 ด้าน คือ การบริหารเชิงกลยุทธ์ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม โครงสร้างองค์กรที่เหมาะสมต่อนวัตกรรม วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมนวัตกรรม การทำงานเป็นทีมงานที่มีประสิทธิภาพ บรรยายภาคองค์กรอย่างสร้างสรรค์ การจัดการความรู้/การแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ การพัฒนานักนวัตกรรม การบริหารทรัพยากรมนุษย์ กระบวนการบริหารจัดการ มี 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การดำเนินการ การตรวจสอบ การปรับปรุง และปัจจัยที่ส่งเสริมความเป็นองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา มี 3 ด้าน คือ ศักยภาพครูและผู้บริหาร ภาวะผู้นำดิจิทัล และการสื่อสารภายในองค์กร

คำสำคัญ: การสังเคราะห์; การพัฒนารูปแบบองค์กร; นวัตกรรมทางการศึกษา; การศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทนำ

การสังเคราะห์งานวิจัยเป็นการหาข้อสรุปจากงานวิจัยหลาย ๆ เรื่องที่จะศึกษาในปัญหาเดียวกันที่ต้องการซึ่งมีลักษณะที่กว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นที่สำคัญคือ งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์แต่ละเรื่องให้ข้อค้นพบแต่ละมุมมองของปรากฏการณ์ที่นักวิจัยต้องการศึกษาและเมื่อนำผลการวิจัยมาสังเคราะห์รวมกัน ผลการสังเคราะห์ที่ได้รับจะมีความกว้างขวางและลุ่มลึกมากกว่าที่จะได้รับจากงานวิจัยแต่ละเรื่อง เทคนิคการสังเคราะห์งานวิจัยมีทั้งการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณ และการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ มีกระบวนการเป็นขั้นตอนคือการกำหนดปัญหา การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย การดำเนินการสังเคราะห์งานวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล (Wiratchai, 1999) ซึ่งเมื่อได้มีการสังเคราะห์แล้วสามารถนำไปสู่การพัฒนาเป็นรูปแบบได้ เพราะการพัฒนารูปแบบองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาเป็นการสังเคราะห์ความคิดที่เป็นนามธรรมมีลักษณะเป็นโครงสร้างความคิดที่เป็นองค์ประกอบ ให้เป็นรูปธรรมแสดงเป็นแผนผัง แผนภาพและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่สำคัญ

ของสิ่งที่ศึกษา หรือสิ่งที่บุคคลใช้ในการหาคำตอบ ความรู้ และความเข้าใจในปรากฏการณ์ต่าง ๆ เป็นกระบวนการของการบริหารจัดการที่ใหม่ ๆ ของสถานศึกษาที่มีปัจจัยส่งเสริมให้สำเร็จ (Khammani, 2012) ซึ่งการสร้างหรือพัฒนารูปแบบ เป็นการสร้างหรือพัฒนารูปแบบขึ้นมาใหม่ เป็นรูปแบบตามสมมุติฐานโดยการค้นคว้าทฤษฎี แนวความคิด รูปแบบที่มีผู้พัฒนาไว้แล้วในเรื่องเดียวกันและผลการศึกษาหรือวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะช่วยให้สามารถกำหนดองค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ภายในรูปแบบ รวมทั้งลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ (Srisa-ard, 2010) และสามารถนำมาพัฒนารูปแบบองค์รวนวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานนำไปบริหารสถานศึกษาให้เป็นองค์รวนวัตกรรมการศึกษาในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ มีการพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีคุณภาพสูงสุดและเป็นองค์รวนวัตกรรมการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 และฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ มีความสามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพ มีความสามารถสูง มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

สถานศึกษาเป็นองค์รวนวัตกรรมการศึกษา เป็นองค์รวหลักในการจัดการศึกษาที่ต้องเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 จากแรงกดดันภายนอก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก อันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ 2573 (Sustainable Development Goals: SDGs 2030) ต้องปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้นสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ และความต้องการกำลังคนที่มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ประกอบกับแรงกดดันจากภายในประเทศจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่ส่งผลให้ประเทศเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ รวมทั้งระบบการศึกษาที่ยังมีปัญหามากหลายประการ นับตั้งแต่ปัญหาคุณภาพของคนไทยทุกช่วงวัย ปัญหาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับ จุดอ่อนของระบบของคนไทยทุกช่วงวัย การศึกษาและการพัฒนานาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยีและการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ยังไม่เหมาะสม ขาดความคล่องตัว ยังมีความเหลื่อมล้ำในด้านโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา และปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม การขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะของคนไทยส่วนใหญ่ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา (The Office of the Education Council, 2017)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (The Office of the Basic Education Commission, 2021) ได้กำหนดนโยบายปีงบประมาณ 2564 ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 มุ่งสู่ Thailand 4.0 มีนโยบายด้านการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มการแข่งขันให้มีความสำคัญกับศักยภาพ และคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์เป็นสำคัญ เน้นพัฒนาศักยภาพและคุณภาพผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ ปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอน ที่มุ่งเน้นการพัฒนาขีดความสามารถและศักยภาพให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกเพื่อนำนักเรียนที่เน้นเรียนเพื่อรู้ พัฒนาทักษะเพื่อทำให้ครูยกกำลังสองที่เน้นคนเก่งมาเป็นครู พัฒนาครูทั้งระบบ ห้องเรียนที่เน้นเรียนที่บ้าน ถิ่นที่โรงเรียน หลักสูตรยกกำลังสองที่เน้นลดเวลาเรียน เพิ่มเวลาเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้ผ่านสื่อผสมผสาน ผ่านช่องทางที่หลากหลาย ได้แก่ On-Site เรียนที่โรงเรียน On-line เรียน

ออนไลน์ผ่านแพลตฟอร์มด้านการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ (Digital Education Excellence Platform : DEEP) ที่มีเนื้อหาที่มาตรฐานจากผู้ผลิตที่เป็นเอกชน On-Air เรียนผ่านโทรทัศน์ DLTV มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และ On-Demand สามารถเรียนได้ทุกที่ ทุกเวลาที่มีอินเทอร์เน็ตและอุปกรณ์เชื่อมต่อ โรงเรียนยกกำลังสองที่มุ่งเน้นคุณภาพในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ เพื่อความเป็นเลิศทางภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงต้องมีการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา การบริหารงานใหม่ ๆ รวมไปถึงการสร้างนิสัยนวัตกรรมให้เกิดขึ้นกับคนในองค์กรนั้นก็คือครู บุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษาที่จะต้องมีความคิดริเริ่ม สร้างรูปแบบการทำงาน สร้างสื่อการสอน และวิธีจัดการเรียนการสอนใหม่ ๆ อยู่เสมอเพื่อพัฒนาสถาบันการศึกษา เพราะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ถือเป็นจุดกำเนิดของการสร้างนวัตกรรมให้เกิดขึ้นภายในองค์กร เป็นทรัพย์สินทางปัญญา ที่ไม่อาจจับต้องได้แต่มีค่ามหาศาลมากกว่าทรัพย์สินทางกายภาพ

จากสภาพปัญหาการเปลี่ยนแปลงที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 สู่ Thailand 4.0 และระบบการศึกษาที่ยังมีปัญหามากหลายประการ ต้องมีเปลี่ยนแปลงการบริหารปรับใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ คิดสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ ในการบริหารงานจัดการการปฏิบัติงาน จึงได้มีการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาได้นำไปเป็นแนวทางการบริหารจัดการพัฒนานวัตกรรมทั้งนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาและนวัตกรรมด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีคุณภาพสูงสุด มุ่งเน้นการเป็นองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาที่มีการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ หรือมีการพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสิ่งเดิมทั้งรูปแบบวิธีการบริหารจัดการ การปฏิบัติงาน และการจัดการเรียนรู้ ทำให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบขององค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมความเป็นองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อพัฒนารูปแบบองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้มุ่งสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้น รูปแบบองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาจากงานวิจัยของ Morakul et al. (2017), Saengthanang (2020), Parunggul (2013), Chumwaengwapee (2017), Rimkheeree, Suntrayuth & Jiraro (2020), Saengsook (2008), Trairat & Sinjindawong (2020), Jaichumchuena (2018), Pakdeelao (2011), and On-Ay et al. (2010) ได้องค์ประกอบ 9 ด้าน คือ ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม โครงสร้างองค์กรที่เหมาะสมต่อวัฒนธรรม วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมนวัตกรรม การทำงานเป็นทีมงานที่มีประสิทธิภาพ

บรรยากาศองค์กรอย่างสร้างสรรค์ การจัดการความรู้/การแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ การพัฒนานวัตกรรม การบริหารทรัพยากรมนุษย์ และแต่ละด้านมีการขับเคลื่อนด้วยกระบวนการบริหาร 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Plan) การดำเนินการ (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุง (Act) ตามวงจรคุณภาพของ Deming (1986) ปัจจัยที่ส่งเสริมความเป็นองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากงานวิจัยของ Saengthanang (2020), Chutiwong & Gedsri (2011), Chumwaengwapee (2017), Parunggul (2013), Prajankett (2014), Medhaakkharakiat & Chantuk (2018), Pakdeelao (2011), Chamchoy (2012), and Tanpraphat (2013) ได้ ปัจจัยส่งเสริมความเป็นองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา ได้ปัจจัย 3 ด้าน คือ ศักยภาพครูและผู้บริหาร ภาวะผู้นำดิจิทัล และการสื่อสารภายในองค์กร

ขอบเขตด้านพื้นที่ในการศึกษา ได้แก่ ประเทศไทย

ขอบเขตด้านระยะเวลา ได้แก่ เดือนมิถุนายน – พฤศจิกายน พ.ศ. 2564

ทบทวนวรรณกรรม

องค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา (Educational innovative organization) เป็นสถานศึกษาหรือหน่วยงานทางการศึกษาที่มีการนำแนวคิด นวัตกรรมบริหารจัดการองค์การแนวใหม่ ในการปรับเปลี่ยนคุณลักษณะองค์การหรือปรับเปลี่ยน พฤติกรรมองค์การ ซึ่งเป็นสิ่งมีการปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงทางด้านกระบวนการทางความคิดเพื่อก่อให้เกิดสิ่งใหม่ที่แตกต่างและเป็นประโยชน์ขึ้นมาที่ไม่เคยปรับเปลี่ยนมาก่อน เพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้าของบริบทโลกาภิวัตน์ที่มีความรู้และนวัตกรรมเป็นปัจจัยหลักในการเพิ่ม คุณค่า พัฒนา ผลผลิตสินค้าและบริการที่ดีมีคุณภาพ ซึ่งกระบวนการที่เกิดจากการนำความรู้ทักษะและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มาผสมผสานกับความสามารถทางด้านการบริหารจัดการ มีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงทางด้านกระบวนการทางความคิดเพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ที่แตกต่างจากเดิมของผู้นำองค์การเพื่อตอบสนองความต้องการ ให้เกิดความสามารถอยู่รอดและความสามารถได้เปรียบในการแข่งขันขององค์กร โดยมุ่งเน้นไปที่การสร้างประโยชน์สูงสุดและตอบสนองความพึงพอใจให้กับผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน (Yosyingyong, 2009) มีองค์ประกอบ 9 ด้าน คือ การบริหารเชิงกลยุทธ์ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม โครงสร้างองค์กรที่เหมาะสมต่อนวัตกรรม วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมนวัตกรรม การทำงานเป็นทีมงานที่มีประสิทธิภาพ บรรยากาศองค์กรอย่างสร้างสรรค์ การจัดการความรู้/การแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ การพัฒนานวัตกรรม การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Morakul et al., 2017; Saengthanang, 2020; Parunggul, 2013; Chumwaengwapee, 2017; Rimkheeree et al., 2020; Saengsook, 2008; Trairat & Sinjindawong, 2020; Jaichumchuena, 2018; Pakdeelao, 2011; On-Ay et al., 2010) และขับเคลื่อนด้วยกระบวนการบริหาร 4 ขั้นตอน (Deming, 1986) คือ การวางแผน การดำเนินการ การตรวจสอบประเมินและปรับปรุง

ปัจจัยที่ส่งเสริมความเป็นองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา การพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาต้องสิ่งสนับสนุนส่งเสริมการดำเนินการจัดการสถานศึกษาให้เกิดการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงเกิดสิ่งใหม่ ๆ ได้ ให้มีความเป็นองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาให้เกิดผลสำเร็จและเป็นเลิศได้ เช่น ภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม การสื่อสาร ฯลฯ มีปัจจัย 3 ด้าน คือ ศักยภาพครูและผู้บริหาร ภาวะผู้นำดิจิทัล และการสื่อสารภายในองค์กร (Saengthanang, 2020; Chutiwong & Gedsri, 2011; Chumwaengwapee, 2017;

Parunggul, 2013; Prajankett, 2014; Medhaakkharakiat & Chantuk, 2018; Pakdeelao, 2011; Chamchoy, 2012; Tanpraphat, 2013)

การสังเคราะห์งานวิจัย เป็นสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์รวนวัตกรรมการศึกษา การพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมการศึกษา หมายถึง การรวบรวมงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาทั้งระดับปริญญาเอก มีการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพและวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเผยแพร่ในฐานข้อมูล วิทยานิพนธ์และผลงานวิจัยไทย ระหว่างปี 2551 – 2563 ที่ทำในโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาและมหาวิทยาลัยในประเทศไทย การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยการจัดหมวดหมู่ตามประเด็น การเชื่อมโยง การหาความสัมพันธ์ การตีความ และสร้างข้อสรุป ตามหลักการของสังเคราะห์งานวิจัยของ Wiratchai (1999) มาเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย เพื่อให้ได้ข้อค้นพบจากการสังเคราะห์งานวิจัยทั้งในส่วนแนวโน้มและภาพร่างของการพัฒนา ในประเด็นที่เราสนใจได้ชัดเจนขึ้นและทราบถึงปัจจัยเชิงสาเหตุ วิธีการหรือรูปแบบรวมทั้งสิ่งที่เป็นอิทธิพลที่มีต่อประเด็นที่ศึกษา และการพัฒนารูปแบบขององค์รวนวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษาเป็นการสังเคราะห์ความคิดที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมแสดงเป็นแผนผัง แผนภาพ โครงสร้างที่แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบกระบวนการของการบริหารจัดการที่ใหม่ ๆ ของสถานศึกษาที่มีปัจจัยส่งเสริมให้สำเร็จ (Khammani, 2012)

สรุปจากการศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์งานวิจัยได้องค์ประกอบขององค์รวนวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษา มี 9 ด้าน คือ การบริหารเชิงกลยุทธ์ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม โครงสร้างองค์กรที่เหมาะสมต่ออนวัตกรรมการพัฒนาธรรมองค์กรที่ส่งเสริมนวัตกรรม การทำงานเป็นทีมงานที่มีประสิทธิภาพ บรรยากาศองค์กรอย่างสร้างสรรค์ การจัดการความรู้/การแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ การพัฒนานักนวัตกรรมการบริหารทรัพยากรมนุษย์ การบริหารมีกระบวนการบริหาร 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การดำเนินการ การตรวจสอบประเมิน และปรับปรุงรวมทั้งปัจจัยที่ส่งเสริมความเป็นองค์กรนวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษา มี 3 ด้าน คือ ศักยภาพครูและผู้บริหาร ภาวะผู้นำดิจิทัล และการสื่อสารภายในองค์กร และการพัฒนารูปแบบขององค์รวนวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีองค์ประกอบที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันเพื่อนำไปใช้ในการกำหนดเป็นกรอบในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยจำแนกตามข้อมูลที่ใช้ในการสังเคราะห์งานวิจัย ได้แก่ การสังเคราะห์ในเชิงคุณลักษณะ (Qualitative Synthesis) และการสังเคราะห์ในเชิงปริมาณ (Quantitative Synthesis) โดยการกำหนดคุณลักษณะของกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้คือ รายงานการวิจัยที่หน่วยงานต่าง ๆ ในประเทศจัดทำขึ้นหรือวิทยานิพนธ์ในสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมการศึกษาในประเทศไทย โดยงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ต้องเป็นงานวิจัยที่ทำเสร็จแล้วในช่วงปี พ.ศ. 2551 – 2563 ซึ่งอยู่ระหว่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ถึง ฉบับที่ 12 โดยผู้วิจัยได้กำหนดการสืบค้นงานวิจัยที่สืบค้นได้จากฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีฐานข้อมูลที่สืบค้นได้คือ TDC (Thai Digital Collection) ผ่าน <http://tdc.thailis.or.th> โดยมีคำสำคัญในการสืบค้นงานวิจัย คือการพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งในการคัดเลือกงานวิจัยเพื่อนำมาสังเคราะห์นั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินคุณภาพของงานวิจัยที่จะนำมาสังเคราะห์ โดยพิจารณาผ่านเกณฑ์การประเมินระดับกลางขึ้นไป และใช้การพิจารณาคุณลักษณะงานวิจัยตามเกณฑ์การคัดเลือกงานวิจัยของ Wiratchai (1999) ดังนี้

1. เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณที่มีแบบแผนการวิจัยเชิงทดลอง หรืองานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรม

2. เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณที่มีการรายงานค่าสถิติพื้นฐานหรือเป็นสถิติที่มีค่านัยสำคัญที่เพียงพอต่อการไปคำนวณค่าขนาดอิทธิพล

3. เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรม

4. เป็นรายงานวิจัยที่ดำเนินการและเผยแพร่ในฐานข้อมูล ระหว่างปี พ.ศ. 2551 – 2563

ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้เครื่องมือในการสังเคราะห์งานวิจัยของ Wiratchai (1999) เป็นเครื่องมือที่นำมาใช้ในการวิจัยมีดังนี้ 1) แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยเชิงปริมาณ 2) แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยด้วยตนเอง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศที่เผยแพร่ในช่วงปี พ.ศ. 2551 – 2563 จำนวน 10 เล่ม เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณและงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลในปี 2564 ผ่านการสืบค้นจากฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์และผลงานวิจัยไทย ใช้แบบบันทึกสืบค้นจากฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์และผลงานวิจัยไทย ใช้แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยเชิงปริมาณและแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยเชิงคุณภาพเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. บันทึกคุณลักษณะงานวิจัยโดยใช้แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยในลักษณะตัวแปรจัดประเภท ได้แก่ 1) ปีที่พิมพ์ 2) หน่วยงานที่ผลิตงานวิจัย 3) สาขาที่ผลิตงานวิจัย 4) พื้นที่การวิจัย 5) ประเภทของงานวิจัย 6) วัตถุประสงค์ของงานวิจัย 7) ตัวแปรที่ศึกษา 8) ผลของงานวิจัย 9) แบบแผนของงานวิจัย 10) ทฤษฎีหลัก 11) สถิติที่ใช้ และ 12) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2. อ่านงานวิจัยในภาพรวมอีกครั้ง โดยการอ่านเพื่อสร้างความเข้าใจในเนื้อหาของงานวิจัยแต่ละเล่ม เพื่อจัดหมวดหมู่ตามปัญหาการวิจัย ได้แก่ 1) องค์ประกอบขององค์กรนวัตกรรมทางการศึกษามีอะไรบ้าง มีกระบวนการบริหารอย่างไรบ้าง 2) ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาคืออะไร และ 3) การพัฒนารูปแบบองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาคืออะไร

3. กำหนดกรอบแสดงความสัมพันธ์และสร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ ซึ่งในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้พัฒนากรอบความคิดที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยแต่ละเรื่องโดยกรอบดังกล่าว ผู้วิจัยได้ยึดปัญหาการวิจัยที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้เป็นสำคัญ เพื่อที่จะจับประเด็นหลักของผลการวิจัยและนำมาเทียบเคียง และเปรียบเทียบหาความหมายต่อไป

4. แปลความหมายหรือตีความเปรียบเทียบระหว่างงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์โดยการแปลความและตีความหมายนั้น ผู้วิจัยใช้ลักษณะการแปลความหมาย โดยการแปลความเทียบกลับไปกลับมา เพื่อสร้างข้อสรุปและข้อค้นพบการวิจัยระหว่างงานวิจัยตามกรอบแนวคิดการวิจัยที่ผู้วิจัยกำหนด เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่สอดคล้องมากที่สุด

5. ขั้นตอนการสังเคราะห์การแปลความหมาย ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะทำการสังเคราะห์ผลการแปลความหมาย มาทำการสังเคราะห์ในลักษณะการสร้างทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory) โดยการนำข้อมูลดิบที่ได้จากการแปลความหมายมาแปลงเป็นแนวคิดและแปลงแนวคิดมาเป็นความสัมพันธ์จนแน่ใจว่าข้อมูลอิ่มตัว จึงเขียนบรรยายผลและข้อค้นพบการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งจะทำให้ได้องค์ความรู้ที่เป็นภาพรวมของการวิจัยทุกเรื่องตามวัตถุประสงค์ของการสังเคราะห์งานวิจัย ว่าข้อมูลอิ่มตัวจึงเขียนบรรยายผลและข้อค้นพบของการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งจะทำให้ได้องค์ความรู้ที่เป็นภาพรวมของงานวิจัยทุกเรื่องตามวัตถุประสงค์ของการสังเคราะห์งานวิจัย รวมทั้งได้สาระว่าเหตุปัจจัยใดที่ทำให้ผลการวิจัยแต่ละเรื่องมีลักษณะต่างหรือเหมือนกัน ในขั้นตอนนี้ผลจากการสังเคราะห์

การแปลความหมายนั้นแสดงให้เห็นองค์ความรู้ที่ได้ สามารถจัดเป็นกลุ่ม ๆ ดังนี้ คือ 1) องค์ความรู้ที่เกี่ยวกับองค์ประกอบขององค์กรนวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษา ที่ต้องมีการขับเคลื่อนด้วยกระบวนการบริหารเพื่อให้ประสบความสำเร็จเป็นองค์กรนวัตกรรมการศึกษา 2) ปัจจัยสำคัญที่เป็นสาเหตุที่ทำให้การพัฒนาสถานศึกษาประสบความสำเร็จสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งจะให้ความตระหนักต่อผู้ที่สนใจในการพัฒนาสถานศึกษาในการให้ความสำคัญต่อสิ่งที่จำเป็นและช่วยส่งเสริมการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมการศึกษาได้ 3) องค์ความรู้ที่เกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมการศึกษา สิ่งนี้จำเป็นอยู่อย่างยิ่งต่อผู้ที่สนใจจะใช้เป็นแนวปฏิบัติในการไปพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมการศึกษาตามบริบทของตน รายละเอียดนำเสนอในสรุปผลการวิจัย

6. ขั้นสรุปผลและนำเสนอผลการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบองค์กรนวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยสรุปผลวิจัยได้ดังนี้

ผลการวิจัยข้อ 1 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบขององค์กรนวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากงานวิจัย 10 เรื่อง ได้องค์ประกอบ 9 ด้าน คือ การบริหารเชิงกลยุทธ์ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม โครงสร้างองค์กรที่เหมาะสมต่อนวัตกรรม วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมนวัตกรรม การทำงานเป็นทีมงานที่มีประสิทธิภาพ บรรยากาศองค์กรอย่างสร้างสรรค์ การจัดการความรู้/การแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ การพัฒนานักนวัตกรรม การบริหารทรัพยากรมนุษย์ โดยการบริหารจัดการองค์การแต่ละด้านต้องมีการขับเคลื่อนด้วยกระบวนการบริหาร 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การดำเนินการ การตรวจสอบประเมิน และการปรับปรุง และปัจจัยที่ส่งเสริมความเป็นองค์กรนวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษา 3 ด้าน คือ ศักยภาพครูและผู้บริหาร ภาวะผู้นำดิจิทัล และการสื่อสารภายใน ดังตารางที่ 1 และตารางที่ 2

ตารางที่ 1 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบขององค์รวมนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา

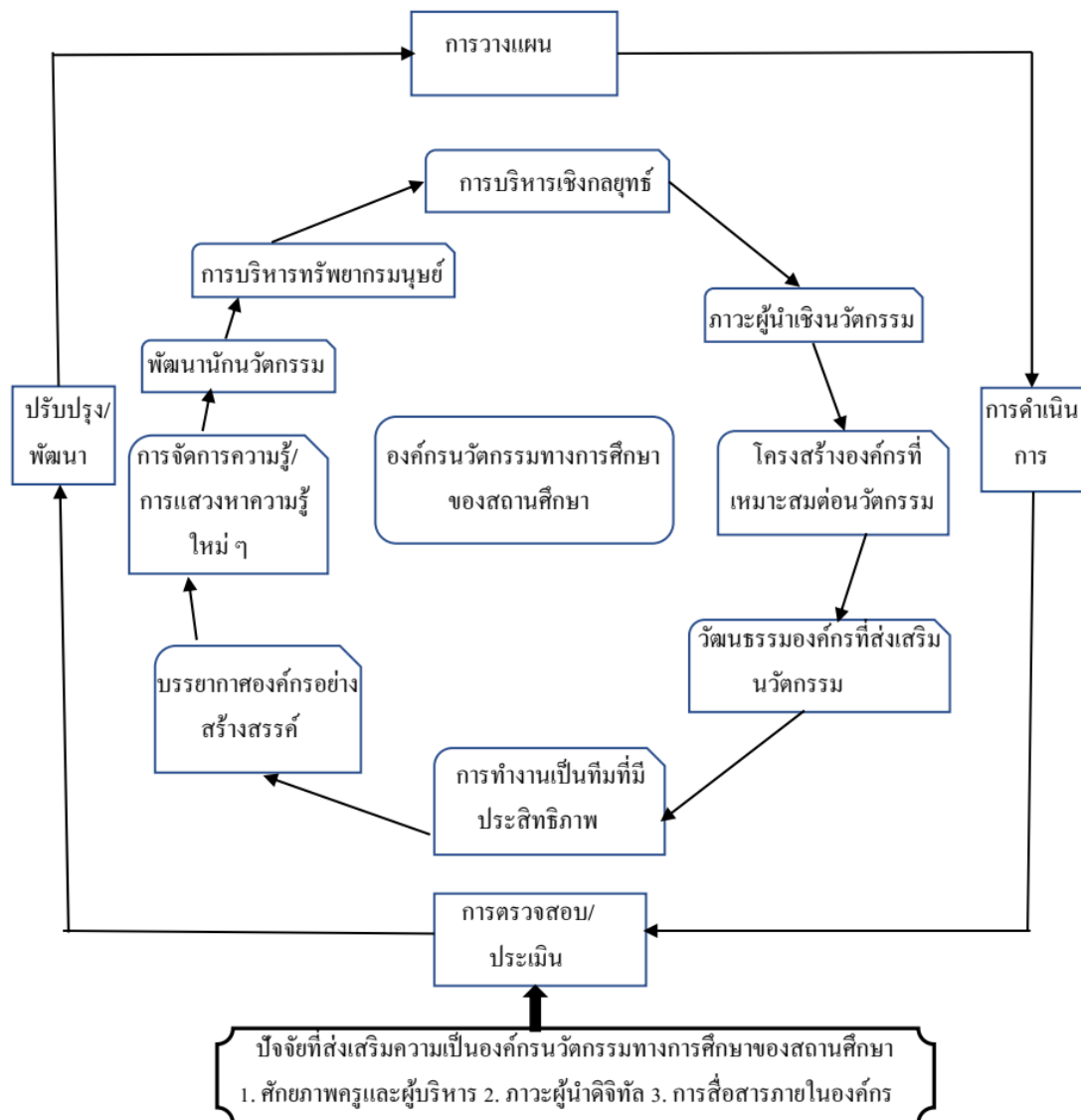
องค์ประกอบขององค์รวมนวัตกรรม ทางการศึกษาของสถานศึกษา	Morakul et al. (2017)	Saengthanang (2020)	Parunggul (2013)	Chumwaengwapee (2017)	Rimkheeree et al. (2020)	Saengsook (2008)	Trairat & Sinjindawong (2020)	Jaichumchuena (2018)	Pakdeelao (2011)	On-Ay et al. (2010)	รวม
1. การบริหารเชิงกลยุทธ์	✓	✓	✓		✓	✓	✓		✓	✓	8
2. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม	✓	✓		✓		✓		✓	✓	✓	7
3. โครงสร้างองค์กรที่เหมาะสมต่อ นวัตกรรม	✓	✓	✓	✓	✓				✓	✓	7
4. วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมนวัตกรรม	✓	✓		✓	✓		✓		✓	✓	7
5. การทำงานเป็นทีมงานที่มีประสิทธิภาพ	✓		✓	✓	✓		✓			✓	6
6. บรรยากาศองค์กรอย่างสร้างสรรค์	✓	✓	✓	✓	✓					✓	6
7. การจัดการความรู้/แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ	✓	✓	✓		✓		✓		✓		6
8. การพัฒนานักนวัตกรรม	✓	✓		✓	✓		✓		✓		6
9. การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์	✓	✓		✓		✓		✓	✓		6

ผลการวิจัยข้อ 2 ผลการสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมความเป็นองค์รวมนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากงานวิจัย จำนวน 10 เรื่อง ได้ปัจจัย 3 ด้าน คือ ศักยภาพครู
และผู้บริหาร ภาวะผู้นำดิจิทัล และการสื่อสารภายในองค์กร ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมความเป็นองค์รวมนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา

ปัจจัยที่ส่งเสริมการเป็นองค์กร นวัตกรรมทางการศึกษา ของสถานศึกษา	Saengthanang (2020)	Chutiwong & Gerdri (2011)	Chumwaengwapee (2017)	Parunggul (2013)	Prajankett (2014)	Siritho (2017)	Medhaakkharakiat (2018)	Pakdeelao (2011)	Chamchay (2012)	Tanpraphat (2013)	รวม
1. ศักยภาพครูและผู้บริหาร	✓	✓	✓		✓	✓			✓		6
2. ภาวะผู้นำดิจิทัล		✓	✓	✓				✓	✓	✓	6
3. การสื่อสารภายในองค์กร		✓	✓			✓	✓	✓	✓		6

ผลการวิจัยข้อ 3 ผลการพัฒนารูปแบบขององค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มี 3 องค์ประกอบหลัก คือ องค์ประกอบที่ 1 องค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา มี 9 ด้าน ได้แก่ การบริหารเชิงกลยุทธ์ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม โครงสร้างองค์กรที่เหมาะสมต่อนวัตกรรม วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมนวัตกรรม การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ บรรยากาศองค์กรอย่างสร้างสรรค์ การจัดการความรู้/การแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ การพัฒนานักนวัตกรรม การบริหารทรัพยากรมนุษย์ องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการ ซึ่งการบริหารจัดการต้องมีการขับเคลื่อนด้วยกระบวนการบริหาร 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Plan) การดำเนินการ (Do) การตรวจสอบประเมิน (Check) และปรับปรุง (Act) องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยที่ส่งเสริมความเป็นองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา มี 3 ด้าน คือ ศักยภาพครูและผู้บริหาร ภาวะผู้นำดิจิทัล และการสื่อสารภายในองค์กร สามารถสรุปรูปแบบขององค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รูปแบบองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้ ผู้วิจัยได้นำให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ พบว่า โดยภาพรวมมีความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

จากการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. องค์ประกอบขององค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีองค์ประกอบ 9 ด้าน ได้แก่ การบริหารเชิงกลยุทธ์ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม โครงสร้างองค์กรที่เหมาะสมต่อองค์กร วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมนวัตกรรม การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ บรรยากาศองค์กรอย่างสร้างสรรค์ การจัดการความรู้/การแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ การพัฒนานักนวัตกรรม การบริหารทรัพยากรมนุษย์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาจำเป็นต้องมีการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามบริบทของสถานศึกษาที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ท่ามกลางการแข่งขันสูงจึงต้องมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อสร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กำหนดกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ ควบคุมประเมินเพื่อให้องค์กรประสบความสำเร็จ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม มีการนำการสร้างนวัตกรรม การใช้เพื่อการบริหารและการจัดการเรียนการสอนทันสมัย มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ออนไซด์ จึงต้องมีการกำหนดโครงสร้างองค์กรที่เหมาะสมต่อองค์กร สร้างนวัตกรรมองค์กรที่ส่งเสริมนวัตกรรมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ปฏิบัติ ส่งเสริมให้มีการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพจัดบรรยากาศองค์กรเชิงบวกอย่างสร้างสรรค์ มีการจัดการความรู้ให้ทุกคนสามารถแลกเปลี่ยนความรู้ แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อย่างสม่ำเสมอนำไปใช้ในการปฏิบัติงานและจัดการเรียนรู้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด มีการพัฒนานักนวัตกรรมให้สามารถสร้างนวัตกรรมและการจัดประกวด ให้รางวัลนักนวัตกรรมดีเด่นเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจ รวมทั้งมีการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ส่งเสริมให้มีความรู้ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมคนเก่งให้มีความเป็นนักนวัตกรรม สร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ และนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล ดังที่ Decharin (2003) อธิบายว่าองค์ประกอบขององค์กรนวัตกรรมไว้ 9 ประการ 1) มีทิศทางและกลยุทธ์ที่ชัดเจนที่จะพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรนวัตกรรม คือ มีการกำหนดกลยุทธ์ขององค์กรที่จะต้องมุ่งเน้นในด้านนวัตกรรม 2) สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ให้ความสำคัญและคุณค่ากับนวัตกรรมเป็นสำคัญ 3) ความมุ่งมั่นและทุ่มเทของผู้บริหารมีความสำคัญ 4) โครงสร้างองค์กรนวัตกรรมมีความยืดหยุ่นเหมาะสมที่จะกระตุ้นให้เกิดนวัตกรรมภายในองค์กรและก่อให้เกิดนวัตกรรมภายในองค์กร 5) การทำงานร่วมกันเป็นทีม 6) มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และทักษะที่เหมาะสม 7) มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และทักษะที่เหมาะสม 8) ให้ความสำคัญกับบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการทำงาน 9) มีความเชื่อมโยงกับปัจจัยภายนอกและภายในองค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chumwaengwapee (2017) พบว่า รูปแบบองค์กรแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 4 องค์ประกอบ 8 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผนองค์กร มี 3 ขั้นตอน คือ การเตรียมความพร้อมโดยผู้บริหาร การกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมเชิงนวัตกรรม และการวางแผนเชิงกลยุทธ์ 2) การนำองค์กร มี 1 ขั้นตอน คือ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม 3) การจัดการองค์กร มี 2 ขั้นตอน คือ การจัดโครงสร้าง

องค์การ และการมุ่งเน้นการดำเนินงานเชิงกลยุทธ์สู่ความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม และ 4) การควบคุมองค์การ มี 2 ขั้นตอน คือ การตรวจสอบและประเมินผลและการปรับปรุงและพัฒนา

2. ปัจจัยที่ส่งเสริมความเป็นองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีปัจจัย 3 ด้าน ได้แก่ ศักยภาพครูและผู้บริหาร ภาวะผู้นำดิจิทัล และการสื่อสารภายในองค์กร ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับครูและผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถ ใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่ในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์มองการณ์ไกล คาดการณ์ล่วงหน้า มีความไวต่อการบริหารจัดการสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อให้การบริหารจัดการได้ทันต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้สำเร็จลุล่วง ดังที่ Quinn (1985) ได้เสนอคุณลักษณะขององค์กรนวัตกรรมไว้ว่า บุคลากรต้องมีพฤติกรรมหรือศักยภาพ การกระทำที่มีความคิดสร้างสรรค์ กล้าคิด กล้าเสี่ยงในในการบริหารจัดการปฏิบัติงาน มีความเป็นผู้ประกอบการและเป็นผู้สร้างความสำเร็จด้านความคิด (Idea Champion) คือ เป็นบุคคลที่มีความต้องการที่จะค้นหาและสร้างสิ่งใหม่ ๆ มีแรงบันดาลใจและความเชื่อในความคิด พร้อมทั้งมีความสามารถในการโน้มน้าวให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าของความคิดนั้นด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Projankett (2014) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษานั้น ต้องประกอบไปด้วย ภาวะผู้นำ บรรยาการนวัตกรรมและนิสัยนวัตกรรมโดยเฉพาะการบริหารจัดการยุคศตวรรษที่ 21 ยุคเทคโนโลยีผู้บริหารจะต้องมีภาวะผู้นำดิจิทัล มีการปรับเปลี่ยนวิธีการใหม่ ๆ ใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการให้มีการเปลี่ยนแปลงสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ มีการสื่อสารภายในองค์กรที่ถูกต้องรวดเร็ว เพื่อให้การบริหารปฏิบัติงานสำเร็จทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

3. ผลการพัฒนาแบบองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า รูปแบบองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 องค์การนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา มี 9 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม โครงสร้างองค์กรที่เหมาะสมต่อนวัตกรรม วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมนวัตกรรม การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ บรรยาการองค์กรอย่างสร้างสรรค์ การจัดการความรู้/การแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ การพัฒนานักนวัตกรรม การบริหารทรัพยากรมนุษย์ องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการ ซึ่งการบริหารจัดการต้องมีการขับเคลื่อนด้วยกระบวนการบริหาร 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Plan) การดำเนินการ (Do) การตรวจสอบประเมิน (Check) และปรับปรุง (Act) องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยที่ส่งเสริมความเป็นองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา มี 3 ด้าน คือ ศักยภาพครูและผู้บริหาร ภาวะผู้นำดิจิทัล และการสื่อสารภายในองค์กร และผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พบว่า ในภาพรวมมีความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าการบริหารงานสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องมีการใช้เทคโนโลยีช่วยในการบริหารจัดการ การเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ อีกทั้งการบริหารจะต้องมีการบริหารสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 ต้องการใช้นวัตกรรมการบริหารเป็นฐาน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการบริหารเชิงกลยุทธ์ ต้องมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม มีวิสัยทัศน์ กำหนดกลยุทธ์ เป้าหมายที่ชัดเจน มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น มีแนวคิดวิธีการใหม่ ๆ ทำให้องค์กรมีการวางแผนกลยุทธ์ในการบริหาร มีการพัฒนาที่รวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์ ประหยัดเวลาและเพิ่มความสะดวกรวดเร็วในการดำเนินงาน ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและเกิดประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้นซึ่งการบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นการบริหารที่ผู้บริหารได้คำตอบว่า เราจะทำอะไร ทำอย่างไร ทำ

เพื่อใคร และได้บรรลุเป้าหมายอะไร มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม มีความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ ในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Anannawee, 2021) ดังที่ กระทรวงศึกษาธิการ (Ministry of Education, 2016) กำหนดว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเป็นสมรรถนะสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูจะต้องมี เพื่อสร้างความตระหนักและปรับเปลี่ยนทัศนคติ รวมทั้งความสามารถในการเปลี่ยนแปลงตนเองเป็นผู้นำเชิงนวัตกรรม สามารถเรียนรู้ใหม่ๆ พัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่สามารถนำความคิดสร้างสรรค์ เปลี่ยนเป็นการกระทำเพื่อให้เกิดประโยชน์กับสถานศึกษา ครูจะต้องเรียนรู้ และปรับเปลี่ยนทัศนคติให้เป็นผู้มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม คือการนำวิธีการใหม่มาใช้เพื่อให้เกิดภาวะผู้นำและการเป็นผู้มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่ มุ่งเน้นการสร้างบรรยากาศในการทำงานที่เอื้อต่อการเกิดนวัตกรรม นำความคิดเชิงนวัตกรรมมาช่วยแก้ปัญหาและสร้างสรรค์นวัตกรรมต่าง ๆ ในองค์กร มีการโครงสร้างองค์กรที่เหมาะสมต่อนวัตกรรม สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมนวัตกรรม การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ สร้างบรรยากาศองค์กรอย่างสร้างสรรค์ มีการจัดการความรู้/การแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ การพัฒนานวัตกรรม การบริหารทรัพยากรมนุษย์ กระบวนการบริหารจัดการ ซึ่งการบริหารจัดการต้องมีการขับเคลื่อนด้วยกระบวนการบริหาร 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Plan) การดำเนินการ (Do) การตรวจสอบประเมิน (Check) และปรับปรุง/พัฒนา (Act) องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยที่ส่งเสริมความเป็นองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา มี 3 ด้าน คือ ศักยภาพครูและผู้บริหาร ภาวะผู้นำดิจิทัล และการสื่อสารภายในองค์กร ซึ่งนวัตกรรมการบริหารการศึกษายุคใหม่ เป็นบทบาทของผู้บริหารที่ต้องมีความคิดสร้างสรรค์และกระบวนการบริหารใหม่ๆ ที่ไม่เคยมีมาก่อนหรือการพัฒนาต่อยอดจากของเดิมให้ดีขึ้น และนำสู่การบริหารจัดการ ปรับปรุง พัฒนาหรือสู่การปฏิบัติให้งานสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา มี 3 ด้าน คือ 1) นวัตกรรมทางเทคโนโลยี (Technology Innovation) มีการดำเนินการ 3 ขั้นตอน คือ 1.1) คิดค้น 1.2) พัฒนา 1.3) นำสู่การปฏิบัติ 2) กลยุทธ์ (Strategic Paradigm) เป็นนวัตกรรมการบริหารจัดการใหม่ๆ และ 3) ผู้บริหาร เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในกระบวนการพัฒนานวัตกรรม การนำนวัตกรรมบริหารจัดการให้องค์กรประสบความสำเร็จ และ Adair (1996) กล่าวว่า นวัตกรรมและการบริหารจัดการองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา มีดังนี้ 1) ผู้บริหารจะต้องมีความมุ่งมั่นในการสร้างนวัตกรรม 2) มีบรรยากาศในการทำงานที่สนับสนุนการสร้างนวัตกรรม บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วม ร่วมสร้างบรรยากาศในองค์กรที่เอื้อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม 3) การยอมรับความผิดพลาดหรือความล้มเหลวอันเป็นผลจากความกล้าเสี่ยง 4) การสื่อสารในระดับเดียวกัน ความเห็นอิสระของการไหลเวียนข้อมูลทำให้ผู้จัดการค้นพบความคิดใหม่ การรวบรวมข้อมูลและสนับสนุนให้เป็นนวัตกรรม 4) โครงสร้างองค์กรที่มีความยืดหยุ่นโครงสร้างองค์กรที่มีความยืดหยุ่น จะมีความยืดหยุ่นและจะส่งผลต่อบรรยากาศที่ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมมากกว่าโครงสร้างองค์กรแบบเครื่องจักร 5) การมีมุมมองในระยะยาว ดังนั้นนวัตกรรมการบริหารการศึกษายุคใหม่ เป็นบทบาทของผู้บริหารต้องมีการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่มีความคิดสร้างสรรค์ หาวิธีการใหม่ๆ ใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมบริหารจัดการองค์กรให้ประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Parunggul (2013) พบว่า ความเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดราชบุรี ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก มีพหุองค์ประกอบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนชายแดนภูมิภาคตะวันตก จำนวน 9 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำ 2) การพัฒนานวัตกรรม 3) การกระจายอำนาจ 4) การวางแผน 5) การจัดการความรู้ 6) การใช้โรงเรียนเป็นฐาน 7) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 8) การยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ 9) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และรูปแบบที่ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 9 องค์ประกอบ ที่มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

ผลการประเมินความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ของรูปแบบองค์กรนวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจากผู้เชี่ยวชาญพบว่า โดยภาพรวมมีความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาแบบมาจากผลการวิจัยที่เชื่อถือได้ผ่านวิธีการดำเนินการวิจัยมาแล้ว จึงทำให้ได้รูปแบบที่ดีมีความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jaichumchuena, Anannawee & Sompongdam (2019) พบว่า ผลการตรวจสอบรูปแบบการบริหารนวัตกรรรมสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนประเภท สามัญสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสม และเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติและมีขั้นตอนเหมือนกับรูปแบบที่สร้างขึ้นตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

สรุปผล

1. องค์ประกอบขององค์กรนวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีองค์ประกอบ 9 ด้าน ได้แก่ การบริหารเชิงกลยุทธ์ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม โครงสร้างองค์กรที่เหมาะสมต่อนวัตกรรม วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมนวัตกรรม การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ บรรยากาศองค์กรอย่างสร้างสรรค์ การจัดการความรู้/การแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ การพัฒนานักนวัตกรรรม การบริหารทรัพยากรมนุษย์ 2. ปัจจัยส่งเสริมความเป็นองค์กรนวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีปัจจัย 3 ด้าน ได้แก่ ศักยภาพครูและผู้บริหาร ภาวะผู้นำดิจิทัล และการสื่อสารภายในองค์กร และ 3. ผลการพัฒนาแบบองค์กรนวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า รูปแบบองค์กรนวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 องค์กรนวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษา มี 9 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม โครงสร้างองค์กรที่เหมาะสมต่อนวัตกรรม วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมนวัตกรรม การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ บรรยากาศองค์กรอย่างสร้างสรรค์ การจัดการความรู้/การแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ การพัฒนานักนวัตกรรรม การบริหารทรัพยากรมนุษย์ องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการ ซึ่งการบริหารจัดการต้องมีการขับเคลื่อนด้วยกระบวนการบริหาร 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Plan) การดำเนินการ (Do) การตรวจสอบประเมิน (Check) และปรับปรุง/พัฒนา (Act) องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยที่ส่งเสริมความเป็นองค์กรนวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษา มี 3 ด้าน คือ ศักยภาพครูและผู้บริหาร ภาวะผู้นำดิจิทัล และการสื่อสารภายในองค์กร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

งานวิจัยครั้งนี้มีข้อค้นพบว่า รูปแบบองค์กรนวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 องค์กรนวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษา มีองค์ประกอบ 9 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม โครงสร้างองค์กรที่เหมาะสมต่อนวัตกรรม วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมนวัตกรรม การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ บรรยากาศองค์กรอย่างสร้างสรรค์ การจัดการความรู้/การแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ การพัฒนานักนวัตกรรรม การบริหารทรัพยากรมนุษย์

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการ ซึ่งการบริหารจัดการต้องมีการขับเคลื่อนด้วยกระบวนการบริหาร 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Plan) การดำเนินการ (Do) การตรวจสอบประเมิน (Check) และปรับปรุง (Act) องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยที่ส่งเสริมความเป็นองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา มี 3 ด้าน คือ ศักยภาพครูและผู้บริหาร ภาวะผู้นำดิจิทัล และการสื่อสารภายในองค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้เป็นองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนสูงสุดและสถานศึกษาเกิดประสิทธิผลตามเป้าหมาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สามารถนำไปเป็นแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อให้สถานศึกษาเป็นองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาเกิดประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลตามต้องการ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ควรทำวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารจัดการองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ความเป็นเลิศ

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยครั้งนี้ได้องค์ความรู้ใหม่ คือ องค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา มีองค์ประกอบ 9 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม โครงสร้างองค์กรที่เหมาะสมต่อนวัตกรรม วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมนวัตกรรม การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ บรรยากาศองค์กรอย่างสร้างสรรค์ การจัดการความรู้/การแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ การพัฒนานักนวัตกรรม การบริหารทรัพยากรมนุษย์, ปัจจัยส่งเสริมความเป็นองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา มี 3 ด้าน คือ ศักยภาพครูและผู้บริหาร ภาวะผู้นำดิจิทัล และการสื่อสารภายในองค์กร และรูปแบบองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 องค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา มีองค์ประกอบ 9 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม โครงสร้างองค์กรที่เหมาะสมต่อนวัตกรรม วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมนวัตกรรม การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ บรรยากาศองค์กรอย่างสร้างสรรค์ การจัดการความรู้/การแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ การพัฒนานักนวัตกรรม การบริหารทรัพยากรมนุษย์ องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการ ซึ่งการบริหารจัดการต้องมีการขับเคลื่อนด้วยกระบวนการบริหาร 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Plan) การดำเนินการ (Do) การตรวจสอบประเมิน (Check) และปรับปรุง (Act) และองค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยที่ส่งเสริมความเป็นองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา มี 3 ด้าน คือ ศักยภาพครูและผู้บริหาร ภาวะผู้นำดิจิทัล และการสื่อสารภายในองค์กร ดังโมเดลที่ปรากฏตามผลการวิจัยข้างต้น

References

- Adair, J. E. (1996). *Effective Innovation: How to Stay Ahead of the Competition*. London: Pan Books.

- Anannawee, P. (2021). Educational Innovative Organization: Management. *Academic Journal of North Bangkok University*, 10(2), 10–21.
- Chamchoy, S. (2012). Concept of Innovation for School Management in the 21st Century. *Journal of Education Naresuan University*, 14(2), 117–128.
- Chumwaengwapee, A. (2017). *The Development Model of Innovative Organization for Secondary Schools under the Office of Basic Education Commission*(Doctoral Dissertation). Burapha University.
- Chutiwong, N., & Gerdri, N. (2011). A Discriminant Factors analysis affecting Thai organizations to become an innovative Organization. *Journal of Business Administration*, 34(130), 47–58.
- Decharin, P. (2003). *New Strategy in Management*. Bangkok: Manager.
- Deming, W.E. (1986). *Out of Crisis*. Boston: The Massachusetts Institute of Technology Center for Advance Engineering Study.
- Jaichumchuena, S. (2018). *A Model of Innovation Management for Excellence in General Education Private School under the Office of Private Education Commission*(Doctoral Dissertation). Burapha University.
- Jaichumchuena, S., Anannawee, P., & Sompongdam, C. (2019). Model of Innovation Management for Excellence in General Education Private School under the Office of Private Education Commission. *SWU Educational Administration Journal*, 16(31), 13–26.
- Khammani, T. (2017). *The Science of Teaching: Knowledge for Effective Organization of Learning Processes* (21st ed.). Bangkok: Chulalongkorn University.
- Medhaakkharakiat, P., & Chantuk, T. (2018). Factors Affecting Learning Organization of the Office of Basic Education Commission. *Veridian E-Journal Silpakorn University (Humanities Social Sciences, and Arts)*, 11(1), 717–739.
- Ministry of Education. (2016). *A Workshop Manual Explaining the Guidelines for the Implementation of the CONNEXT ED (Basic Education and Human Capital Development)*. Bangkok: Kurusapa Printing Ladphrao.
- Morakul, R., Chanasid, D., Booncherdchoo, N., & Toujinda, O. (2017). A Factor Analysis of Innovative Organization of School in the Basic Education. *Veridian E-Journal Silpakorn University (Humanities Social Sciences, and Arts)*, 10(2), 2341–2355.

- On-Ay, W., Chanbanchong, C., Jansila, V., & Mejang, S. (2010). A Model for the Development of a Private School Towards an Innovation Organization. *Education Naresuan University*, 17(2), 74–84.
- Pakdeelao, W. (2011). *The Study of Characteristics of Innovative Organization: Case Studies from Awarded Organizations*(Master's Thesis). National Institute of Development Administration.
- Parunggul, C. (2013). *A Study on the Innovative Organization of Ratchaburi in Basic Education Schools*. Ratchaburi: Muban Bhombueng Rajabhat University.
- Prajankett, O. (2014). An Educational Innovative Organization. A New Choice of Educational Administration. *Journal of The Royal Army Nurses*, 15(1), 45–51.
- Quinn, J.B. (1985). *Management Innovation: Controlled Chaos*. Retrieved from <https://hbr.org/1985/05/managing-innovation-controlled-chaos>
- Rimkheeree, S., Suntrayuth, D., & Jiraro, P. (2020). A Development of Indicators for Educational Innovative Organization in Secondary Schools under the Office of Basic Education Commission. *Rajabhat Rambhai Barnee Research Journal*, 14(2), 77–90.
- Saengsook, N. (2008). *The Process of Innovative Organization Development at Ramkhamhaeng University*. Bangkok: Ramkhamhaeng University.
- Saengthanang, K. (2020). The Model of Development for Basic Education Schools to An Innovative Organization. *Journal of Social Science and Buddhist Anthropology* 5(7), 153–168.
- Srisa-ard, B. (2010). *Basic Research* (8th ed.). Bangkok: Suwiriyasan.
- Tanpraphat, C. (2013). *Factors Effecting to Creativity and Innovation of Private Schools in Basic Education Level*(Doctoral Dissertation). Burapha University.
- The Office of the Basic Education Commission. (2021). *The Office of the Basic Education Commission Policy in the Fiscal Year 2021–2022*. Bangkok: The Office of the Basic Education Commission.
- The Office of the Education Council. (2017). *National Education Plan 2017–2036*. Bangkok: The Office of the Education Council.
- Trairat, C., & Sinjindawong, S. (2020). The Development of School to Innovation Organization: A Case Study of Vibhavadi Academic Group under the Secondary Educational Service Area Office 2. *The 15th RSU National Graduate Research Conference* (pp.1903–1914). Rangsit University.

Wiratchai, N. (1999). *Meta-analysis*. Bangkok: Chulalongkorn University.

Yosyingyong, K. (2009). *Innovative Organization, Principle and Process*. Bangkok: Chulalongkorn University.